Образецът на частична предварителна оценка на въздействието влиза в сила от 01 януари 2021 г.

Частична предварителна оценка на въздействието	
Институция: **Министерство на правосъдието**	**Нормативен акт:** Проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс (ЗИД на НК).
◉ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	○ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за: ……
Лице за контакт: Александър Стефанов, държавен експерт в дирекция „Съвет по законодателство“ на Министерство на правосъдието, ел. поща: Al_Stefanov@justice.government.bg. Емилия Александрова, държавен експерт в дирекция „Съвет по законодателство“ на Министерство на правосъдието, ел. поща: Em_Aleksandrova@justice.government.bg. Ирена Борисова, държавен експерт в дирекция „Международно правно сътрудничество и европейски въпроси“, ел. поща: Irena.borisova@justice.government.bg. Теа Пенева главен експерт в дирекция „Международно правно сътрудничество и европейски въпроси“, ел. поща: t_peneva@justice.government.bg. Диана Дамянова - главен експерт в дирекция „Съвет по законодателство“ на Министерство на правосъдието, ел. поща: d_damyanova@justice.government.bg.	**Телефон и ел. поща:** **02/9237 344** **02/9237 314** **02/9237 412** **02/9237 429** **02/9237 536**

1. **Проблем/проблеми за решаване:**

Проблем 1. Необходимост от привеждане на Наказателния кодекс (НК) в пълно съответствие с множество международни и европейски стандарти в областта на противодействието и борбата с тероризма и

изпирането на пари.

На 18 май 2022 г. беше приет Докладът от Петия оценителен кръг на Комитета на експертите за оценка на мерките срещу изпирането на пари към Съвета на Европа *(Комитета MONEYVAL)*. Извършената от Комитета оценка се основава на Международните стандарти за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма и на пролиферацията *(т.нар. Препоръки на FATF)* от 2012 г., на Методологията за оценка на техническото съответствие с Препоръките на Групата за финансови действия срещу изпирането на пари (FATF) относно изпирането на пари и финансирането на тероризма *(Методологията на FATF)* от 2013 г., както и на Процедурните правила за провеждане на Пети оценителен кръг на Експертния комитет MONEYVAL. В доклада настойчиво се отправят множество препоръки, сред които и такива за привеждане на НК в пълно съответствие с международните и европейски стандарти в областта на противодействието на тероризма и изпирането на пари.

В резултат на доклада по отношение на Република България се прилага най-тежката процедура за мониторинг на MONEYVAL, а именно „Процедурата на засилен мониторинг". Междувременно е започнала и Процедурата на FATF за наблюдение на България, като поради липсата на достатъчно предприети мерки през 2022 г. държавата е поставена и в поддържания от FATF списък на държави под засилен мониторинг - т.нар. „**сив списък**". Последиците за България в международноправен и икономически план от включването в него са изключително негативни, а констатираните слабости вредят на имиджа на България като правова държава, предприемаща адекватни мерки за противодействие на престъпността.

Стандартите, по отношение на които е установено несъответствие, са:
1. Конвенцията за борба с незаконното завладяване на самолети, подписана в Хага на 16 декември 1970 г. (по-долу КБНЗС);
2. Конвенцията за преследване на незаконните актове, насочени против безопасността на гражданската авиация, сключена в Монреал на 23 септември1971 г. (по-долу КБГА);
3. Конвенцията за предотвратяване и наказание на престъпленията против лица, ползващи се с международна защита, в това число и дипломатическите агенти, приета в Ню Йорк на 14 декември 1973 г. (по-долу КЛПМЗ);
4. Международната конвенция за борба срещу вземането на заложници, приета в Ню Йорк на 17 декември 1979 г. (по-долу МКБВЗ);
5. Конвенцията за физическа защита на ядрения материал, приета във Виена на 3 март 1980 г. (по-долу КФЗЯМ);
6. Протоколът за борба с незаконните актове на насилие в летищата, обслужващи международната гражданска авиация, приет в Монреал на 24 февруари 1988 г. (по-долу ПНАНЛ);
7. Конвенцията за преследване на незаконните действия, насочени срещу сигурността на морското корабоплаване, приета в Рим на 10 март 1988 г. (по-долу КМК);
8. Протоколът за преследване на незаконните действия, насочени срещу сигурността на неподвижни платформи, разположени върху континенталния шелф, приет в Рим на 10 март 1988 г. (по-долу ПСНП);
9. Международната конвенция за борба с бомбения тероризъм, приета в Ню Йорк на 15 декември 1997 г. (по-долу КБТ);
10. Международната конвенция за борба срещу финансирането на тероризма, приета в Ню Йорк на 9 декември 1999 г.(по-долу МКБФТ).
11. Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване на тероризма, ратифицирана през 2006 г., чийто чл. 1 инкорпорира изброените тук стандарти от т. 1-10. По смисъла на тази конвенция терористично престъпление е всяко от престъпленията, които попадат в приложното поле на договор от посочените в приложението, така, както това престъпление е определено в съответния договор".
Република България е страна по всички.
12. Непълно транспониране е установено и по отношение на Директива (ЕС) 2017/541 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2017 година относно борбата с тероризма и за замяна на Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета, и за изменение на Решение 2005/671/ПВР на Съвета (ОВ, L 88/6 от 31 март 2017 г.) (Директивата). Срещу България е образувана процедура за нарушение № 2021/2047 по описа на ЕК, за което на 9 юни 2021 г. българската държава е информирана с Официално уведомително писмо № C (2021)3653 final от Генералния секретариат на ЕК за неправилно въвеждане на определени разпоредби. Необходимо е да се предприемат действия за пълното въвеждане на Директивата и прекратяване на наказателната процедура.

Проблем 2. Необходимост от изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) за отстраняване на критики на MONEYVAL, свързани с усъвършенстване на законодателството във връзка с идентифициране и проследяване на генерирано престъпно имущество, режима на изземване и съхраняване на виртуалните валути в наказателния процес. Прилаганите в досъдебното производство обзпечителни мерки са обвързани със строги и тесни законови срокове, което осуетява обезпечаването на престъпни облаги по тежки наказателни дела. Временни мерки за обезпечаване на имуществото, подлежащо на конфискация, се вземат само в много ограничен брой досъдебни производства.

Проблем 3. Необходимо е да се предприемат действия за изменения и допълнения на Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН), за да бъде усъвършенстван режимът за реализация на отговорността на юридическите лица по чл. 83а и сл. от ЗАНН и да се достигне до по-справедливо санкциониране на същите. Законовите изменения са необходими с цел да се отговори на препоръки на Комитета на експертите за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма (MONEYVAL) към Съвета на Европа, приети в рамките на 5-я кръг за оценка на България; да се отговори на отправените препоръки към Република България с доклада по фаза 4 на Работната група за борба с подкупването на чужди длъжностни лица към Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) относно отговорността на юридическите лица по чл. 83а и следващите от ЗАНН за извършени престъпления.

Проблем 4. Необходимо е прецизиране на отделни разпоредби на сега действащата уредба в Закона за отнемане на незаконно придобитото имущество (ЗОНПИ) по отношение на механизмите за активно управление на обезпечени активи, както и подобряване и оптимизиране на процесите по управление, съхранение и опазване на обезпеченото и отнетото имущество. За подобряване на ефективността на механизмите за активно управление на конфискувани активи, извън мерките за съхранение и пазене от Комисията за отнемане на незаконно придобитото имущество, е необходимо да бъде извършена обстойна икономическа и финансова обосновка на дейностите, свързани с управление на имуществото, върху което са наложени обезпечителни мерки по реда на ЗОНПИ, вкл. с оглед на бъдещите изменения на процесуалните закони, свързани с наказателното и административно-наказателното правораздаване.
Съгласно действащата нормативна база, имуществото, обезпечено по силата на ЗОНПИ и НПК, следва да бъде съхранено до приключване с влязъл в сила акт на съдебното производство по отнемане в полза на държавата, респективно на наказателното производство, с цел запазване на неговата стойност и състояние, годно за употреба. Към настоящия момент Комисията не разполага със собствени терени и сграден фонд за правилно и безопасно съхранение на движими вещи, върху които са наложени обезпечителни мерки и упражняването на постоянен контролен механизъм. В специалния закон е предвидено, че разходите, свързани със съхранението и поддържането на обезпеченото имущество, се заплащат от Комисията.
Предвид горното, за функционирането на механизми за активно управление на обезпечени активи, извън мерките за съхранение и пазене от Комисията, е важно отново да се подчертае необходимостта от налична и оборудвана материална база, достатъчен финансов ресурс, който да обезпечи нуждите на Комисията, както и кадрово осигуряване с необходимата експертиза за управление на активи.

Проблем 5. Необходимост от подобряване на режима по управление на имуществата, конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата, с изключение на случаите, предвидени в Закона за Националната агенция за приходите (ЗНАП). Една от основните функции на НАП, съгласно чл. 3, ал. 1, т. 13 ЗНАП, е управлението на всички конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата имущества, с изключение на случаите, предвидени в закон. Към настоящия момент НАП извършва редица действия по управление на движими и недвижими вещи - вписвания в съответните регистри на актовете, с които са конфискувани, отнети или изоставени имуществата; приемане и транспортиране на имуществата; назначаване на отговорни пазачи; действия по охрана и запазване на вещите; заплащане на разноски за вещите; участие в процеси по управление на етажна собственост, където е необходимо; извършване на необходими и неотложни ремонти; плащане за комунални услуги; завеждане на искове по правни спорове, свързани с имуществата, и др. Действията на НАП по отношение на конфискуваните или отнети в полза на държавата имущества далеч не се ограничава с простото им съхранение, както се твърди в Препоръка R38 на FATF. В повечето случаи конфискуваните и отнетите в полза на държавата имоти се обитават от трети лица. При техен отказ да предадат отнетите имоти, държавата не може да встъпи във владението им, което води до риск за изпълнение на съдебните актове. Воденето на владелчески искове срещу тези лица е дълъг и продължителен процес, свързан с разходването на държавни средства и често шиканиран от ответната страна. Предвиждането на възможност органите по приходите да могат да предприемат директно действия

за освобождаване на имотите от лица, които обитават имотите без основание, би довело до облекчаване на процеса по приемане на владението върху имотите, избягване наизтичането на дълъг период от време, през което имуществото се амортизира, и по-бързата му реализация.
Затруднения в процеса по управление на имуществото се наблюдават и когато са отнети в полза на държавата дяловете от еднолични дружества с ограничена отговорност или когато са отнети в полза на държавата всички дялове в дружества с ограничена отговорност. Тези дружества обикновено не осъществяват дейност и не притежават имущество, поради което е нецелесъобразно държавата да встъпва в тяхното управление. Освен това в чл. 9, ал. 5, т. 2 от ЗНАП съществува пречка служители в агенцията да участват в органи на управление и контрол на търговски дружества, кооперации, граждански дружества и други организации, които са търговци.

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

Проблем 1. Необходимост от привеждане на Наказателния кодекс (НК) в пълно съответствие с множество международни и европейски стандарти в областта на противодействието и борбата с тероризма и изпирането на пари.

На 18 май 2022 г. беше приет Докладът от Петия оценителен кръг на Комитета на експертите за оценка на мерките срещу изпирането на пари към Съвета на Европа *(Комитета MONEYVAL)*. Извършената от Комитета оценка се основава на Международните стандарти за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма и на пролиферацията *(т.нар. Препоръки на FATF)* от 2012 г., на Методологията за оценка на техническото съответствие с Препоръките на FATF относно изпирането на пари и финансирането на тероризма *(Методологията на FATF)* от 2013 г., както и на Процедурните правила за провеждане на Пети оценителен кръг на Експертния комитет MONEYVAL. В доклада настойчиво се отправят множество препоръки, сред които и такива за привеждане на НК в пълно съответствие с международните и европейски стандарти в областта на противодействието на тероризма и изпирането на пари.

В резултат на доклада по отношение на Република България се прилага най-тежката процедура за мониторинг на MONEYVAL, а именно „Процедурата на засилен мониторинг". Междувременно е започнала и Процедурата на FATF за наблюдение на България, като поради липсата на достатъчно предприети мерки през 2022 г. държавата е поставена и в поддържания от FATF списък на държави под засилен мониторинг - т.нар. „**сив списък**". Последиците за България в международноправен и икономически план от включването в него са изключително негативни, а констатираните слабости вредят на имиджа на България като правова държава, предприемаща адекватни мерки за противодействие на престъпността.

Установените несъответствия се разполагат в три големи групи:

- **нормативни празноти**. Задължението за въвеждане на престъпни състави в НК е останало изцяло или частично неизпълнено;

- **необходимост от корекция на систематичното място** на разпоредби, въведени в отговор на задължението за хармонизация, чието систематично място е определено в миналото като състави на престъпления по глава втора (напр. чл. 116, ал. 2, т. 1, чл. 131, ал. 1, т. 1, предл. посл, чл. 142а, ал. 3, т. 2, чл. 143а, ал. 2, чл. 144, ал. 2, предл. посл.), глава трета (напр. чл. 170, ал. 3) и глава единадесета (напр. чл. 341а, чл. 341б, чл. 341в и др.) от особената част на НК. Тези разпоредби са действащо право, което правната система традиционно разпознава като нетеристични престъпления.

- **значението на терористичната цел за вида на престъплението.** Актуалният подход на действащия НК е да третира като тероризъм престъпления, изброени в чл. 108а, ал. 1, когато са извършени с терористична цел. Този подход нарушава голям брой международни и общностни стандарти, които изискват редица престъпления да бъдат разпознавани като тероризъм независимо от целта. Българският подход основателно е критикуван като ограничителен.

Съгласно стандартите за оценка на държавите на Комитета MONEYVAL и FATF, несъответната криминализация на тероризма поражда несъответна криминализация и на свързани престъпления, главно на финансирането му.

Непълно транспониране е установено и по отношение на Директива (ЕС) 2017/541 относно борбата с тероризма . Срещу България е образувана процедура за нарушение № 2021/2047 по описа на ЕК, за

което на 9 юни 2021 г. българската държава е информирана с Официално уведомително писмо № C (2021)3653 final от Генералния секретариат на ЕК за неправилно въвеждане на определени разпоредби. Необходимо е да се предприемат действия за пълното въвеждане на Директивата и прекратяване на наказателната процедура.

Проблем 2. Необходимост от изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) за отстраняване на критики на MONEYVAL, свързани с усъвършенстване на законодателството във връзка с идентифициране и проследяване на генерирано престъпно имущество, режима на изземване и съхраняване на виртуалните валути в наказателния процес. Прилаганите в досъдебното производство обзпечителбни мерки са обвързани със строги и тесни законови срокове, което осуетява обезпечаването на престъпни облаги по тежки наказателни дела. Временни мерки за обезпечаване на имуществото, подлежащо на конфискация, се вземат само в много ограничен брой досъдебни производства.

Проблем 3. Необходимо е да се предприемат действия за изменения и допълнения на Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН) за да бъде усъвършенстван режимът за реализация на отговорността на юридическите лица по чл. 83а и сл. от ЗАНН и да се достигне до по-справедливо санкциониране на същите. Законовите изменения са необходими с цел да се отговори на препоръки на Комитета на експертите за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма (MONEYVAL) към Съвета на Европа, приети в рамките на 5-и кръг за оценка на България; да се отговори на отправените препоръки към Република България с доклада по фаза 4 на Работната група за борба с подкупването на чужди длъжностни лица към Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) относно отговорността на юридическите лица по чл. 83а и следващите от Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН) за извършени престъпления.

Според Комитета MONEYVAL обвързването на административнонаказателната отговорност с обогатяването на юридическото лице от престъплението противоречи на международните стандарти за борба с финансирането на тероризма и изпирането на пари и представлява сериозен недостатък на действащия режим по чл. 83а ЗАНН.

На следващо място една от критиките на Работната група за борба с подкупването на чужди длъжностни лица към ОИСР е, че имуществените санкции за юридическите лица по чл. 83а ЗАНН не са достатъчно ефективни, пропорционални и възпиращи. В законопроекта се предлага нов алгоритъм на определяне на техния размер. За улеснение на правоприлагането при индивидуализацията на имуществената санкция в проекта е заложено диференциране на размера на санкцията в зависимост от равностойността на облагата.

Един от съществените недостатъци на действащата уредба на ЗАНН, констатирани и от Работната група за борба с подкупването на чужди длъжностни лица към ОИСР, е липсата на законова възможност за отнемане на предмета на престъплението от юридическото лице в случаите, когато същият не може да бъде отнет в рамките на наказателното производство срещу физическия извършител на престъплението (в хипотезите, когато наказателното производство не може да бъде образувано или е прекратено).

Проблем 4. Необходимо е прецизиране на отделни разпоредби на сега действащата уредба в Закона за отнемане на незаконно придобитото имущество (ЗОНПИ) по отношение на механизмите за активно управление на обезпечени активи, както и подобряване и оптимизиране на процесите по управление, съхранение и опазване на обезпеченото и отнетото имущество. За подобряване на ефективността на механизмите за активно управление на обезпечени активи, извън мерките за съхранение и пазене от Комисията за отнемане на незаконно придобитото имущество, е необходимо да бъде извършена обстойна икономическа и финансова обосновка на дейностите, свързани с управление на имуществото, върху което са наложени обезпечителни мерки по реда на ЗОНПИ, вкл. с оглед на бъдещите изменения на процесуалните закони, свързани с наказателното и административно-наказателното правораздаване.

Съгласно действащата нормативна база, имуществото, обезпечено по силата на ЗОНПИ и НПК, следва да бъде съхранено до приключване с влязъл в сила акт на съдебното производство по отнемане в полза на държавата, респективно на наказателното производство, с цел запазване на неговата стойност и състояние, годно за употреба. Към настоящия момент Комисията не разполага със собствени терени и сграден фонд за правилно и безопасно съхранение на движими вещи, върху които са наложени обезпечителни мерки и упражняването на постоянен контролен механизъм. В специалния закон е предвидено, че разходите, свързани със съхранението и поддържането на обезпеченото имущество, се заплащат от Комисията.

Предвид горното, за функционирането на механизми за активно управление на обезпечени активи, извън

мерките за съхранение и пазене от Комисията, е важно отново да се подчертае необходимостта от налична и оборудвана материална база, достатъчен финансов ресурс, който да обезпечи нуждите на Комисията, както и кадрово осигуряване с необходимата експертиза за управление на активи.

Проблем 5. Подобряването на режима по управление на имуществата, конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата, с изключение на случаите, предвидени в Закона за Националната агенция за приходите (ЗНАП). Една от основните функции на НАП, съгласно чл. 3, ал. 1, т. 13 ЗНАП, е управлението на всички конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата имущества, с изключение на случаите, предвидени в закон. Към настоящия момент НАП извършва редица действия по управление на движими и недвижими вещи - вписвания в съответните регистри на актовете, с които са конфискувани, отнети или изоставени имуществата; приемане и транспортиране на имуществата; назначаване на отговорни пазачи; действия по охрана и запазване на вещите; заплащане на разноски за вещите; участие в процеси по управление на етажна собственост, където е необходимо; извършване на необходими и неотложни ремонти; плащане за комунални услуги; завеждане на искове по правни спорове, свързани с имуществата, и др. Действията на НАП по отношение на конфискуваните или отнети в полза на държавата имущества далеч не се ограничава с простото им съхранение, както се твърди в Препоръка R38 на FATF. В повечето случаи конфискуваните и отнетите в полза на държавата имоти се обитават от трети лица. При техен отказ да предадат отнетите имоти, държавата не може да встъпи във владението им, което води до риск за изпълнение на съдебните актове. Воденето на владелчески искове срещу тези лица е дълъг и продължителен процес, свързан с разходването на държавни средства и често шиканиран от ответната страна. Предвиждането на възможност органите по приходите да могат да предприемат директно действия за освобождаване на имотите от лица, които обитават имотите без основание, би довело до облекчаване на процеса по приемане на владението върху имотите, избягване на изтичането на дълъг период от време, през което имуществото се амортизира, и по-бързата му реализация.

Затруднения в процеса по управление на имуществото се наблюдават и когато са отнети в полза на държавата дяловете от еднолични дружества с ограничена отговорност или когато са отнети в полза на държавата всички дялове в дружества с ограничена отговорност. Тези дружества обикновено не осъществяват дейност и не притежават имущество, поради което е нецелесъобразно държавата да встъпва в тяхното управление. Освен това в чл. 9, ал. 5, т. 2 от ЗНАП съществува пречка служители в агенцията да участват в органи на управление и контрол на търговски дружества, кооперации, граждански дружества и други организации, които са търговци.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Не е възможно изброените по-горе проблеми 1-5 да бъдат решени в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане само на нови технологични възможности. Необходимо е привеждане на Наказателния кодекс (НК) в пълно съответствие с множество международни и европейски стандарти в областта на противодействието и борбата с тероризма и изпирането на пари.

Проблем 1. Необходими са законови измения за пълно транспониране на Директива (ЕС) 2017/541 относно борбата с тероризма (Директивата). Срещу България е образувана процедура за нарушение по описа на ЕК за неправилно въвеждане на определени разпоредби. Необходимо е да се предпиемат действия за пълното въвеждане на Директивата и прекратяване на наказателната процедура.

Проблем 2. Необходимост от изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) за отстраняване на критики на MONEYVAL свързани с усъвършенстване на законодателството във връзка с идентифициране и проследяване на генерирано престъпно имущество, режима на изземване и съхраняване на виртуалните валути в наказателния процес. Прилаганите в досъдебното производство обзпечителбни мерки са обвързани със строги и тесни законови срокове, което осуетява обезпечаването на престъпни облаги по тежки наказателни дела. Временни мерки за обезпечаване на имуществото, подлежащо на конфискация, се вземат само в много ограничен брой досъдебни производства.

Проблем 3. Необходимо е да се предпиемат действия за изменения и допълнения на Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН), за да бъде усъвършенстван режимът за реализация на отговорността на юридическите лица по чл. 83а и сл. от ЗАНН и да се достигне до по-справедливо санкциониране на същите. Законовите изменения са необходими с цел да се отговори на препоръки на

Комитета на експертите за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма (MONEYVAL) към Съвета на Европа, приети в рамките на 5-я кръг за оценка на България; да се отговори на отправените препоръки към Република България с доклада по фаза 4 на Работната група за борба с подкупването на чужди длъжностни лица към Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) относно отговорността на юридическите лица по чл. 83а и следващите от Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН) за извършени престъпления.

Проблем 4. Необходимо е прецизиране на отделни разпоредби на сега действащата уредба в Закона за отнемане на незаконно придобито имущество (ЗОНПИ) по отношение на механизмите за активно управление на обезпечени активи, както и подобряване и оптимизиране на процесите по управление, съхранение и опазване на обезпеченото и отнетото имущество. За подобряване ефективността на механизмите за активно управление на обезпечени активи, извън мерките за съхранение и пазене от Комисията за отнемане на незаконно придобитото имущество, е необходимо да бъде извършена обстойна икономическа и финансова обосновка на дейностите, свързани с управление на имуществото, върху което са наложени обезпечителни мерки по реда на ЗОНПИ, вкл. с оглед бъдещите изменения на процесуалните закони, свързани с наказателното и административно-наказателното правораздаване.

Проблем 5. Необходимост от подобряване на режима по управление на имуществата конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата имущества, с изключение на случаите, предвидени в Закона за Националната агенция за приходите (ЗНАП). Една от основните функции на НАП, съгласно чл. 3, ал. 1, т. 13 ЗНАП, е управлението на всички конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата имущества, с изключение на случаите, предвидени в закон.

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

На 18.05.2022 г. беше приет Докладът от Петия оценителен кръг на Комитета на експертите за оценка на мерките срещу изпирането на пари към Съвета на Европа *(Комитета MONEYVAL).* Извършената от Комитета оценка се основава на Международните стандарти за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма и на пролиферацията *(т.нар. Препоръки на FATF)* от 2012 г., на Методологията за оценка на техническото съответствие с Препоръките на FATF относно изпирането на пари и финансирането на тероризма *(Методологията на FATF)* от 2013 г., както и на Процедурните правила за провеждане на Пети оценителен кръг на Експертния комитет MONEYVAL. В доклада настойчиво се отправят множество препоръки, сред които и такива за привеждане на НК и законодателството в пълно съответствие с международните и европейски стандарти в областта на противодействието на тероризма и изпирането на пари.

В резултат на доклада по отношение на Република България се прилага най-тежката процедура за мониторинг на MONEYVAL, а именно „Процедурата на засилен мониторинг". Междувременно е започнала и Процедурата на FATF за наблюдение на България, като поради липсата на достатъчно предприети мерки през 2022 г. държавата е поставена и в поддържания от FATF списък на държави под засилен мониторинг - т.нар. „**сив списък**". Последиците за България в международноправен и икономически план от включването в него са изключително негативни, а констатираните слабости вредят на имиджа на България като правова държава, предприемаща адекватни мерки за противодействие на престъпността. Установените несъответствия се разполагат в три големи групи:

- **нормативни празноти**. Задължението за въвеждане на престъпни състави в НК е останало изцяло или частично неизпълнено;

- **необходимост от корекция на систематичното място** на разпоредби, въведени в отговор на задължението за хармонизация, чието систематично място е определено в миналото като състави на престъпления по Глава Втора (напр. чл. 116, ал. 2, т. 1, чл. 131, ал.1, т. 1, предл. посл, чл. 142а, ал.3, т. 2, чл. 143а, ал.2, чл. 144, ал. 2, предл. посл.), Глава Трета (напр. чл. 170, ал.3) и Глава Единадесета (напр. чл. 341а, чл. 341б, чл. 341в и др.). Тези разпоредби са действащо право, което правната система традиционно разпознава като нетерористични престъпления.

- **значението на терористичната цел за вида на престъплението.** Актуалният подход на действащия НК е да третира като тероризъм престъпления, изброени в чл. 108а, ал. 1, когато са извършени с терористична цел. Този подход нарушава голям брой международни и общностни стандарти, които изискват редица

престъпления да бъдат разпознавани като тероризъм независимо от целта. Българският подход основателно е критикуван като ограничител.

Съгласно стандартите за оценка на държавите на Комитета MONEYVAL и FATF, несъответната криминализация на тероризма поражда несъответна криминализация и на свързани престъпления, главно на финансирането му.

Необходими са законови изменения и допълнения в Наказателния кодекс, Наказателно-процесуалния кодекс, Закона за административните нарушения и наказания, Закона за отнемане нап незаконно придобитото имущество в пълно съответствие с множество международни и европейски стандарти в областта на противодействието и борбата с тероризма и изпирането на пари.

Единствено чрез законови изменения е възможно да се осигури пълното транспониране в българското законодателство на изискванията на Директива (ЕС) 2017/541 относно борбата с тероризма. Необходимо е да се предпиемат действия за пълното въвеждане на Директивата и прекратяване на наказателната процедура срещу България, която е образувана от ЕК за неправилно въвеждане на определени разпоредби на Директивата.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

Проблем 1. Необходимост от привеждане на Наказателния кодекс (НК) в пълно съответствие с множество международни и европейски стандарти в областта на противодействието и борбата с тероризма и изпирането на пари.

На 18.05.2022 г. беше приет Докладът от Петия оценителен кръг на Комитета на експертите за оценка на мерките срещу изпирането на пари към Съвета на Европа *(Комитета MONEYVAL)*. Извършената от Комитета оценка се основава на Международните стандарти за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма и на пролиферацията *(т.нар. Препоръки на FATF)* от 2012 г., на Методологията за оценка на техническото съответствие с Препоръките на FATF относно изпирането на пари и финансирането на тероризма *(Методологията на FATF)* от 2013 г., както и на Процедурните правила за провеждане на Пети оценителен кръг на Експертния комитет MONEYVAL. В доклада настойчиво се отправят множество препоръки, сред които и такива за привеждане на НК в пълно съответствие с международните и европейски стандарти в областта на противодействието на тероризма и изпирането на пари.

В резултат на доклада по отношение на Република България се прилага най-тежката процедура за мониторинг на MONEYVAL, а именно „Процедурата на засилен мониторинг". Междувременно е започнала и Процедурата на FATF за наблюдение на България, като поради липсата на достатъчно предприети мерки през 2022 г. държавата е поставена и в поддържания от FATF списък на държави под засилен мониторинг - т.нар. „**сив списък**". Последиците за България в международноправен и икономически план от включването в него са изключително негативни, а констатираните слабости вредят на имиджа на България като правова държава, предприемаща адекватни мерки за противодействие на престъпността.

Необходимо е отстраняване на установените несъответствия, които се разполагат в три големи групи:

- **нормативни празноти**. Задължението за въвеждане на престъпни състави в НК е останало изцяло или частично неизпълнено;

- **необходимост от корекция на систематичното място** на разпоредби, въведени в отговор на задължението за хармонизация, чието систематично място е определено в миналото като състави на престъпления по Глава Втора (напр. чл. 116, ал. 2, т. 1, чл. 131, ал.1, т. 1, предл. посл, чл. 142а, ал.3, т. 2, чл. 143а, ал.2, чл. 144, ал. 2, предл. посл.), Глава Трета (напр. чл. 170, ал.3) и Глава Единадесета (напр. чл. 341а, чл. 341б, чл. 341в и др.). Тези разпоредби са действащо право, което правната система традиционно разпознава като нетерористични престъпления.

- **значението на терористичната цел за вида на престъплението.** Актуалният подход на действащия НК е да третира като тероризъм престъпления, изброени в чл. 108а, ал. 1, когато са извършени с терористична цел. Този подход нарушава голям брой международни и общностни стандарти, които изискват редица престъпления да бъдат разпознавани като тероризъм независимо от целта. Българският подход основателно

е критикуван като ограничител.

Съгласно стандартите за оценка на държавите на Комитета MONEYVAL и FATF, несъответната криминализация на тероризма поражда несъответна криминализация и на свързани престъпления, главно на финансирането му.

Необходими са законови измения за пълно транспониране на Директива (ЕС) 2017/541 относно борбата с тероризма. Срещу България е образувана процедура за нарушение по описа на ЕК за неправилно въвеждане на определени разпоредби. Необходимо е да се предпиемат действия за пълното въвеждане на Директивата и прекратяване на наказателната процедура.

Проблем 2. Необходимост от изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) за отстраняване на критики на MONEYVAL свързани с усъвършенстване на законодателството във връзка с идентифициране и проследяване на генерирано престъпно имущество, режима на изземване и съхраняване на виртуалните валути в наказателния процес. Прилаганите в досъдебното производство обзпечителбни мерки са обвързани със строги и тесни законови срокове, което осуетява обезпечаването на престъпни облаги по тежки наказателни дела. Временни мерки за обезпечаване на имуществото, подлежащо на конфискация, се вземат само в много ограничен брой досъдебни производства.

Проблем 3. Необходимо е да се предпиемат действия за изменения и допълнения на Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН) за да бъде усъвършенстван режимът за реализация на отговорността на юридическите лица по чл. 83а и сл. от ЗАНН и да се достигне до по-справедливо санкциониране на същите. Законовите изменения са необходими с цел да се отговори на препоръки на Комитета на експертите за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма (MONEYVAL) към Съвета на Европа, приети в рамките на 5-я кръг за оценка на България; да се отговори на отправените препоръки към Република България с доклада по фаза 4 на Работната група за борба с подкупването на чужди длъжностни лица към Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) относно отговорността на юридическите лица по чл. 83а и следващите от ЗАНН за извършени престъпления.

Проблем 4. Необходимо е прецизиране на отделни разпоредби на сега действащата уредба в Закона за отнемане на незаконно придобитото имущество (ЗОНПИ) по отношение на механизмите за активно управление на обезпечени активи, както и подобряване и оптимизиране на процесите по управление, съхранение и опазване на обезпеченото и отнетото имущество. За подобряване ефективността на механизмите за активно управление на обезпечени активи, извън мерките за съхранение и пазене от Комисията за отнемане на незаконно придобитото имущество, е необходимо да бъде извършена обстойна икономическа и финансова обосновка на дейностите, свързани с управление на имуществото, върху което са наложени обезпечителни мерки по реда на ЗОНПИ, вкл. с оглед бъдещите изменения на процесуалните закони, свързани с наказателното и административно-наказателното правораздаване.
Съгласно действащата нормативна база, имуществото, обезпечено по силата на ЗОНПИ и НПК следва да бъде съхранено до приключване с влязъл в сила акт на съдебното производство по отнемане в полза на държавата, респективно на наказателното производство, с цел запазване на неговата стойност и състояние, годно за употреба. Към настоящия момент Комисията не разполага със собствени терени и сграден фонд за правилно и безопасно съхранение на движими вещи, върху които са наложени обезпечителни мерки и упражняването на постоянен контролен механизъм. В специалния закон е предвидено, че разходите, свързани със съхранението и поддържането на обезпеченото имущество, се заплащат от Комисията.
Предвид горното, за функционирането на механизми за активно управление на обезпечени активи, извън мерките за съхранение и пазене от Комисията, е важно отново да се подчертае необходимостта от налична и оборудвана материална база, достатъчен финансов ресурс, който да обезпечи нуждите на Комисията, както и кадрово осигуряване с необходимата експертиза за управление на активи.

Проблем 5. Необходимост от подобряване на режима по управление на имуществата конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата имущества, с изключение на случаите, предвидени в Закона за Националната агенция за приходите (ЗНАП). Една от основните функции на НАП, съгласно чл. 3, ал. 1, т. 13 ЗНАП, е управлението на всички конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата имущества, с изключение на случаите, предвидени в закон. Към настоящия момент НАП извършва редица действия по управление на движими и недвижими вещи - вписвания в съответните регистри на актовете, с които са конфискувани, отнети или изоставени имуществата; приемане и транспортиране на имуществата; назначаване на отговорни пазачи; действия по охрана и запазване на вещите; заплащане на разноски за

вещите; участие в процеси по управление на етажна собственост, където е необходимо; извършване на необходими и неотложни ремонти; плащане за комунални услуги; завеждане на искове по правни спорове, свързани с имуществата, и др. Действията на НАП по отношение на конфискуваните или отнети в полза на държавата имущества далеч не се ограничава с простото им съхранение, както се твърди в Препоръка R38 на FATF. В повечето случаи конфискуваните и отнетите в полза на държавата имоти се обитават от трети лица. При техен отказ да предадат отнетите имоти, държавата не може да встъпи във владението им, което води до риск за изпълнение на съдебните актове. Воденето на владелчески искове срещу тези лица е дълъг и продължителен процес, свързан с разходването на държавни средства и често шиканиран от ответната страна. Предвиждането на възможност органите по приходите да могат да предприемат директно действия за освобождаване на имотите от лица, които обитават имотите без основание, би довело до облекчаване на процеса по приемане на владението върху имотите, избягване изтичането на дълъг период от време, през което имуществото се амортизира и по-бързата му реализация.
Затруднения в процеса по управление на имуществото се наблюдават и когато са отнети в полза на държавата дяловете от еднолични дружества с ограничена отговорност или когато са отнети в полза на държавата всички дялове в дружества с ограничена отговорност. Тези дружества обикновено не осъществяват дейност и не притежават имущество, поради което е нецелесъобразно държавата да встъпва в тяхното управление. Освен това в чл. 9, ал. 5, т. 2 от ЗНАП съществува пречка служители в агенцията да участват в органи на управление и контрол на търговски дружества, кооперации, граждански дружества и други организации, които са търговци.

Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не са извършвани последващи оценки на въздействието на нормативния акт.

2. Цели:

Цел 1. Прекратяване на мониторинга на MONEYVAL – „Процедура на засилен мониторинг" по отношение на Република България, както и Пълно транспониране на Директива (ЕС) 2017/541 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2017 година относно борбата с тероризма и за замяна на Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета, и за изменение на Решение 2005/671/ПВР на Съвета (ОВ, L 88/6 от 31 март 2017 г.), както и прекратяване на образуваната процедура за нарушение по описа на ЕК, чрез законодателно концептуализиране на нов групов (родов) обект, според който терористичните престъпления да бъдат кодифицирани и отстраняване на нормативни празноти в НК.

Цел 2. Отстраняване на критиките на MONEYVAL, свързани с усъвършенстване на законодателството във връзка с идентифициране и проследяване на генерирано престъпно имущество, режима на изземване и съхраняване на виртуалните валути в наказателния процес.

Цел 3. Усъвършенстване на режима за реализация на отговорността на юридическите лица по чл. 83а ЗАНН и отговаряне на препоръките към Република България по доклада по фаза 4 на Работната група за борба с подкупването на чужди длъжностни лица към Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР).

Цел 4. Подобряване и оптимизиране процесите по управление, съхранение и опазване на обезпеченото и отнетото имущество.

Цел 5. Подобряване и оптимизиране на механизмите за активно управление на конфискувани активи.

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

3. Заинтересовани страни:
- Министерството на правосъдието;

- Министерството на финансите;
- Националната агенция за приходите;
- Министерството на вътрешните работи;
- Държавна агенция „Национална сигурност“;
- Дирекция „Финансово разузнаване“ – ДАНС;
- Комисията за отнемане на незаконно придобитото имущество;
- Агенцията по вписванията;
- Агенцията по обществени поръчки;
- Органите на съдебната власт – съдът, прокуратурата на Република България и разследващите органи;
- Физически и юридически лица, чиито права и законни интереси могат да бъдат засегнати от престъпни посегателства.

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:

4.1. По проблем 1:

Вариант 1 „Без действие“:

Описание: Вариантът „Без действие“ се характеризира с непредприемането на никакви действия, които пряко да са адресирани към дефинираните **Проблеми 1-5**. При такъв вариант констатираните проблеми ще продължат да съществуват и няма да бъдат постигнати заложените цели.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не се наблюдават.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

При този вариант няма да бъде осигурено:

- Прекратяване на мониторинга на MONEYVAL – „Процедура на засилен мониторинг” по отношение на Република България, тъй като няма да бъде направено законодателно изменение с цел концептуализиране на нов групов (родов) обект, според който терористичните престъпления да бъдат кодифицирани, както и отстраняване на нормативни празноти в НК.
- Пълното транспониране на Директива (ЕС) 2017/541 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2017 година относно борбата с тероризма и за замяна на Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета, и за изменение на Решение 2005/671/ПВР на Съвета (ОВ, L 88/6 от 31 март 2017 г.) и прекратяване образувана процедура за нарушение по описа на ЕК.
- Няма да бъдат отстранени критиките на MONEYVAL, свързани с усъвършенстване на законодателството във връзка с идентифициране и проследяване на генерирано престъпно имущество, режима на изземване и съхраняване на виртуалните валути в наказателния процес.
- Няма да бъде усъвършенстван режимът за реализация на отговорността на юридическите лица по чл. 83а и сл. от ЗАНН и да се достигне до по-справедливо санкциониране на същите.
- Няма да се подобрят и оптимизират процесите по управление, съхранение и опазване на обезпеченото и отнетото имущество, както и механизмите за активно управление на конфискувани активи.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: Не се наблюдават.

Въздействия върху малките и средните предприятия: Не се наблюдават.

Административна тежест: Няма промяна.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Приемане на проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс“:
При този вариант Наказателният кодекс, както и Наказателно-процесуалният кодекс, Законът за административните нарушения и наказания, и Законът за отнемане на незаконно придобитото имущество ще бъдат приведени в пълно съответствие с международните и европейски стандарти в областта на противодействието и борбата с тероризма и изпирането на пари.

Този вариант се разделя на два подварианта:

Вариант 2.1. Измененията и допълненията следват генералната структура на Особената част и в резултат на тях се създават нови по съдържание Раздел IV „Тероризъм” и Раздел V „Други престъпления“ в Глава Първа. Според този вариант същинските терористични престъпления се поместват в Раздел IV, където се групират според груповия си обект, а несъщинските се сливат с другите несъщински противодържавни престъпления в Раздел V. Вариантът поражда известна структурна дестабилизация на Глава Първа и необходимост от балансиращо разширяване на криминализацията в материята на несъщинските противодържавни престъпления, надхвърлящо изискванията на наднационалните стандарти. В допълнение той не отчита в пълна степен особеностите на обекта на същинските терористични престъпления, някои от които нямат противодържавен характер, но засягат подобекти извън родовия обект на Глава Първа. Вариантът съдържа рискове от трудно разграничаване на терористичните престъпления от други противодържавни. Той поставя терористичните престъпления в зависимост от действащата за противодържавните престъпления структура на пенализацията (режими на наказване и диференциация на наказанията). Вариантът осигурява единство на режима на организирана противодържавна дейност.

Вариант 2.2. Кодификация на всички терористични престъпления в самостоятелна Глава Първа А с два раздела за същински и несъщински терористични престъпления. Вариантът максимално отчита обектните особености на терористичните престъпления и подсилва разликите с противодържавните престъпления, вкл. разграниченията между терористичната и противодържавните цели. При него липсват рискове от дестабилизация на Глава Първа и измененията в обема и структурата на криминализацията на несъщинските противодържавни престъпления. Вариантът позволява провеждане на диференцирана пеналистична политика, относително независима от тази за противодържавните престъпления, както и съобразяване на изискванията на ЗНА за наименования на разпоредбите в помощ на правоприлагането. Вариантът предполага диференциране на режимите на организирана противодържавна и организирана терористична дейност и изисква режим за разрешаване на конкуренцията между тях. Той изисква и прецизиране на разграниченията с режимите на организираната престъпна дейност. Вариант 2.2. изисква и донякъде по-висока мобилизация на съдебната власт и обезпечаването ѝ с мерки и ресурси за подготовката ѝ да прилага новите разпоредби преди влизането им в сила.

Нововъведените престъпления и относими към тероризма действащи състави се обединяват в обща структурна част на Особената част със самостоятелен обект – обществените отношения, които осигуряват спокойното и правомерно функциониране и структурна цялост на основни политически, конституционни, икономически и социални структури, включително дейността на лица с публични функции, като условие за цялостното нормално протичане на обществения живот. Обектът включва и елементи от разнородни обекти от други глави на закона, но тероризмът ги засяга едновременно и по различен начин - с терористични начини и средства, с терористични цели и пр.

Обособяването на тероризма в отделна глава предполага изграждане на отделен режим за организираната терористична дейност извън глава първа, т.е. различен от режима по чл. 109 (действащ) НК и извън неговия обхват. За целта се създават режими по чл. 111 (нов, пренасящ материята на действащия чл. 109 в частта за противодържавните престъпления) и чл. 114п (нов).

Измененията в чл. 251 НК се предлагат в отговор на препоръка на MONEYVAL за засилване на наказателноправната защита при неспазване на задължението за деклариране на парични средства, когато са в големи и в особено големи размери. Наказуемостта е диференцирана, като на дееца винаги се налага и глоба в размер на 20% от стойността на предмета на престъплението. Обхватът на криминализацията е

обвързан с размера на минималната работна заплата.

Създава се нов престъпен състав в главата за компютърни престъпления. Предлага се инкриминирането на кражбата на самоличност в онлайн среда (т.нар. impersonation) чрез създаването на нов чл. 319ж. Подобни деяния разкриват голяма степен на обществена опасност, защото компрометират правата на личността в интернет пространството (право на име, чест, достойнство, изразяване, търсене и разпространяване на информация и пр.), а могат да доведат до сериозни имуществени или неимуществени вреди за засегнатите лица (фалшиви поръчки, теглене на кредити на чуждо име, тормоз, безпокойство, стрес и др.). Също така, по този начин се въвежда в заблуждение и адресатът на съответна онлайн комуникация.

Измененията и допълненията в Закона за административните нарушения и наказания са в следните основни направления:

• Въвеждане на имуществена отговорност за юридическо лице, което е създадено или използвано за тероризъм или изпиране на пари, или за престъпление, извършено по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група, независимо дали се е обогатило или би могло да се обогати от тези престъпления;

• диференциране на размера на имуществената санкция спрямо юридическите лица, които са се обогатили или биха могли да се обогатят от извършено престъпление, в зависимост от вида и равностойността на облагата;

• усъвършенстване на правилата за индивидуализация на налаганите имуществени санкции, така че да се достигне до най-справедливо въздействие спрямо юридическите лица;

• въвеждане на допълнителни неимуществени санкции за юридическите лица, които могат да бъдат налагани кумулативно с имуществената санкция и чрез които да се засили въздействието върху представляващите юридически лица, така че да се осъществи превенция на престъпността;

• въвеждане на поощрителни разпоредби, които да стимулират юридическите лица да окажат съдействие на разследващите органи при разкриване и доказване на извършеното престъпление;

• регламентация на правните последици за юридическото лице, в случай че се е обогатило или би се обогатило от две или повече престъпления или е създадено или използвано за извършване на две или повече престъпления;

• уредба на правила за оповестяване на наложените санкции на юридическите лица, които са се обогатили или биха могли да се обогатят от извършено престъпление или са създадени или използвани за извършване на определени престъпления, с цел, от една страна, да не се допуснат злоупотреби при преобразуване на същите, а от друга – да се упражни по-ефикасно превантивно въздействие по отношение на лицата, представляващи и управляващи юридически лица;

• уредба на възможността да се отнема в полза на държавата не само придобитата от юридическото лице пряка или непряка облага от престъплението по ал. 1, но и предмета на престъплението, ако не подлежи на връщане или възстановяване, или на отнемане по реда на Наказателния кодекс;

• осъвременяване на понятията за пряка и непряка облага от престъпленията.

Предложенията за изменение и допълнение в ЗОНПИ целят прецизиране на отделни разпоредби на сега действащата законодателната рамка, както и подобряване и оптимизиране на процесите по управление, съхранение и опазване на обезпеченото и отнетото имущество. С предложените изменения в чл. 160, ал. 2 се разширява обхватът на пазачите на обезпечено имущество в посока представляващите юридическите лица с цел разширяване в обхвата на задължените лица на основание чл. 161, ал. 1 ЗОНПИ, от една страна, а от друга, за да кореспондира с обхвата на лицата по чл. 83а, ал. 1 от ЗАНН и предложените изменения и допълнения в същия закон относно създаването на нови разпоредби по отношение на имуществените санкции на юридическите лица в същата разпоредба. Изменението на чл. 160, ал. 3 има за цел унифициране на нормативната уредба.

Измененията и допълненията в Закона за Националната агенция за приходите имат за цел да подобрят режима по управление на отнетите в полза на държавата имущества. С предложеното допълнение в чл. 3, ал. 4 се уреждат правомощия на органите по приходите по изземване на имоти, конфискувани или отнети в полза на държавата, аналогични на тези на областните управители по чл. 80 от Закона за

държавната собственост. С нея се цели създаване на възможност за защита на правото на собственост на държавата в случаите, когато недвижими имоти по чл. 3, ал. 1, т. 12 и 13 от ЗНАП се владеят или държат без основание.

Действията на НАП по отношение на конфискуваните или отнети в полза на държавата имущества далеч не се ограничава с простото им съхранение. Налице са и случаи, водещи до затруднения в процеса по управление, най-важните от които са встъпването във владение от страна на държавата в отнети имоти, които се държат от трети лица без основание. В повечето случаи конфискуваните и отнетите в полза на държавата имоти се обитават от трети лица. При техен отказ да предадат отнетите имоти, държавата не може да встъпи във владението им, което води до риск за изпълнение на съдебните актове. Воденето на владелчески искове срещу тези лица е дълъг и продължителен процес, свързан с разходването на държавни средства и често шикариран от ответната страна. Предвиждането на възможност органите по приходите да могат да предприемат директно действия за освобождаване на имотите от лица, които обитават имотите без основание, би довело до облекчаване на процеса по приемане на владението върху имотите, избягване изтичането на дълъг период от време, през което имуществото се амортизира и по-бързата му реализация.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

- Ще бъде прекратен мониторингът на MONEYVAL – „Процедура на засилен мониторинг" по отношение на Република България.
- Ще се осигури пълното транспониране на Директива (ЕС) 2017/541 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2017 година относно борбата с тероризма и за замяна на Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета, и за изменение на Решение 2005/671/ПВР на Съвета (ОВ, L 88/6 от 31 март 2017 г.) и прекратяване образувана процедура за нарушение по описа на ЕК.
- Ще бъдат отстранени критиките на MONEYVAL, свързани с усъвършенстване на законодателството във връзка с идентифициране и проследяване на генерирано престъпно имущество, режима на изземване и съхраняване на виртуалните валути в наказателния процес.
- Ще се подобрят и оптимизират процесите по управление, съхранение и опазване на обезпеченото и отнетото имущество, както и механизмите за активно управление на конфискувани активи.
- Ще се усъвършенствува режимът за реализация на отговорността на юридическите лица по чл. 83а и сл. от ЗАНН и ще се достигне до по-справедливо санкциониране на същите.
- Прекратяването на мониторинга на MONEYVAL – „Процедура на засилен мониторинг" по отношение на Република България ще окаже благотворно влияние за страната ни в международноправен и икономически план. Ще бъдат отстранени негативите за имиджа на България като правова държава, предприемаща адекватни мерки за противодействие на престъпността.
- Приемането на закона ще доведе до облекчаване на процеса по съхранение и опазване на обезпеченото и отнетото имущество, както и ще се усъвършенстват механизмите за активно управление на конфискувани активи, което ще доведе до икономия при разходването на държавни средства и избягване изтичането на дълъг период от време, през което имуществото се амортизира и пречи на по-бързата му реализация.
- С оглед на спецификата на регулираните с проекта на нормативен акт обществени отношения в областта на противодействието на престъпленията, свързани с финансирането на тероризма, както и използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и провеждането на наказателно производство в тези случаи, не е възможно да се детайлизират по отделно потенциалните страни, тъй като се изискват комплексни мерки и взаимодействие между всички компетентни органи.
- Ще се усъвършенства режимът на изземване и съхраняване на виртуалните валути в наказателния процес.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не се наблюдават.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: Не се наблюдават.

Въздействия върху малките и средните предприятия: Не оказва.

Административна тежест: Не се наблюдава промяна.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 3 „Ненормативна намеса“:

При този вариант няма да бъде осигурено:

- Необходимото изменение и допълнение в Наказателния кодекс, Наказателно-процесуалния кодекс, Закона за административните нарушения и наказания и Закона за отнемане на незаконно придобитото имущество, като тази нормативна уредба няма да бъде приведена в пълно съответствие с международните и европейски стандарти в областта на противодействието и борбата с тероризма и изпирането на пари, тъй като няма да бъде направено законодателно изменение с цел концептуализиране на нов групов (родов) обект, според който терористичните престъпления да бъдат кодифицирани, както и отстраняване на нормативни празноти в НК.
- Прекратяване на мониторинга на MONEYVAL – „Процедура на засилен мониторинг” по отношение на Република България.
- Пълното транспониране на Директива (ЕС) 2017/541 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2017 година относно борбата с тероризма и за замяна на Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета, и за изменение на Решение 2005/671/ПВР на Съвета (ОВ, L 88/6 от 31 март 2017 г.) и прекратяване образувана процедура за нарушение по описа на ЕК.
- Отстраняване на критиките на MONEYVAL, свързани с усъвършенстване на законодателството във връзка с идентифициране и проследяване на генерирано престъпно имущество, режима на изземване и съхраняване на виртуалните валути в наказателния процес.
- Подобряване и оптимизиране на процесите по управление, съхранение и опазване на обезпеченото и отнетото имущество, както и механизмите за активно управление на конфискувани активи.
- Усъвършенстване на режима за реализация на отговорността на юридическите лица по чл. 83а и сл. от ЗАНН и да се достигне до по-справедливо санкциониране на същите.
- Отстраняване на негативите за имиджа България като правова държава, предприемаща адекватни мерки за противодействие на престъпността.

Описание: Прилагането на организационни и институционални мерки няма да доведе до решаване на констатираните проблеми 1-5.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не се наблюдават.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: Не се наблюдават.

Въздействия върху малките и средните предприятия: Не се наблюдават.

Административна тежест: Няма промяна.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

5.1. По проблем 1:

		Вариант 1	Вариант 2.1	Вариант 2.2	Вариант 3
Ефективност	**Цел 1:** Прекратяване на мониторинга на MONEYVAL – „Процедура на засилен мониторинг" по отношение на Република България, както и Пълно транспониране на Директива (ЕС) 2017/541 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2017 година относно борбата с тероризма и за замяна на Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета, и за изменение на Решение 2005/671/ПВР на Съвета (ОВ, L 88/6 от 31 март 2017 г.) и прекратяване образувана процедура за нарушение по описа на ЕК.	Ниска	Средна	Висока	Ниска
Ефикасност	**Цел 1:** Прекратяване на мониторинга на MONEYVAL – „Процедура на засилен мониторинг" по отношение на Република България, както и Пълно транспониране на Директива (ЕС) 2017/541 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2017 година относно борбата с тероризма и за замяна на Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета, и за изменение на Решение 2005/671/ПВР на Съвета (ОВ, L 88/6 от 31 март 2017 г.) и прекратяване образувана процедура за нарушение по описа на ЕК	Ниска	Средна	Висока	Ниска
Съгласуваност	**Цел 1:** Прекратяване на мониторинга на MONEYVAL – „Процедура на засилен мониторинг" по отношение на Република България, както и Пълно	Ниска	Средна	Висока	Ниска

	транспониране на Директива (ЕС) 2017/541 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2017 година относно борбата с тероризма и за замяна на Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета, и за изменение на Решение 2005/671/ПВР на Съвета (ОВ, L 88/6 от 31 март 2017 г.) и прекратяване образувана процедура за нарушение по описа на ЕК				

5.2. По проблем 2:

		Вариант 1	Вариант 2	Вариант 3
Ефективност	**Цел: 2** Отстраняване на критиките на MONEYVAL, свързани с усъвършенстване на законодателството във връзка с идентифициране и проследяване на генерирано престъпно имущество, режима на изземване и съхраняване на виртуалните валути в наказателния процес.	Ниска	Висока	Ниска
Ефикасност	**Цел: 2** Отстраняване на критиките на MONEYVAL, свързани с усъвършенстване на законодателството във връзка с режима на изземване и съхраняване на виртуалните валути в наказателния процес.	Ниска	Висока	Ниска
Съгласуваност	**Цел: 2** Отстраняване на критиките на MONEYVAL, свързани с усъвършенстване на законодателството във връзка с идентифициране и проследяване на генерирано престъпно имущество, режима на изземване и съхраняване на виртуалните валути в наказателния процес.	Ниска	Висока	Ниска

5.2. По проблем 3:

	Вариант 1	Вариант 2	Вариант 3

Ефективност	**Цел 3:** Усъвършенстване на режима за реализация на отговорността на юридическите лица по чл. 83а ЗАНН и отговаряне на препоръките към Република България по доклада по фаза 4 на Работната група за борба с подкупването на чужди длъжностни лица към Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР).	Ниска	Висока	Ниска
Ефикасност	**Цел 3:** Усъвършенстване на режима за реализация на отговорността на юридическите лица по чл. 83а ЗАНН и отговаряне на препоръките към Република България по доклада по фаза 4 на Работната група за борба с подкупването на чужди длъжностни лица към Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР).	Ниска	Висока	Ниска
Съгласуваност	**Цел 3:** Усъвършенстване на режима за реализация на отговорността на юридическите лица по чл. 83а ЗАНН и отговаряне на препоръките към Република България по доклада по фаза 4 на Работната група за борба с подкупването на чужди длъжностни лица към Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР).	Ниска	Висока	Ниска

5.2. По проблем 4:

		Вариант 1	**Вариант 2**	**Вариант 3**
Ефективност	**Цел 4:** Подобряване и оптимизиране процесите по управление, съхранение и опазване на обезпеченото и отнетото имущество	Ниска	Висока	Ниска
Ефикасност	**Цел 4:** Подобряване и оптимизиране процесите по управление, съхранение и опазване на	Ниска	Висока	Ниска

	обезпеченото и отнетото имущество			
Съгласуваност	**Цел 4:** Подобряване и оптимизиране процесите по управление, съхранение и опазване на обезпеченото и отнетото имущество	Ниска	Висока	Ниска

5.2. По проблем 5:

		Вариант 1	**Вариант 2**	**Вариант 3**
Ефективност	**Цел 5:** Подобряване и оптимизиране на механизмите за активно управление на обезпечени/конфискувани активи.	Ниска	Висока	Ниска
Ефикасност	**Цел 5:** Подобряване и оптимизиране на механизмите за активно управление на обезпечени/конфискувани активи	Ниска	Висока	Ниска
Съгласуваност	**Цел 5:** Подобряване и оптимизиране на механизмите за активно управление на обезпечени/конфискувани активи	Ниска	Висока	Ниска

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:

ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението;

ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

6. Избор на препоръчителен вариант:

Вариант 2 „Приемане на проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс“

С подвариант 2.2. Кодифициране на терористичните престъпления в Глава първа „а“

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

○ Ще се увеличи

○ Ще се намали

◉ Няма ефект

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

◉ Не

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.Директива

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

◉ Не

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

○ Актът засяга пряко МСП

◉ Актът не засяга МСП

Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Не се очакват.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

○ Проведени са консултации

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

◉ Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Проектът на Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс ще бъде публикуван за провеждане на обществени консултации за срок от 14 дни. Предвижда се по изключение по-кратък срок за провеждането на обществени консултации, поради необходимостта да се предприемат спешни мерки от страна на Република България за изпълнение на задълженията, които произтичат от правото на ЕС относно осигуряване на пълното транспониране на Директива (ЕС) 2017/541 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2017 година относно борбата с тероризма и за замяна на Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета, и за изменение на Решение 2005/671/ПВР на Съвета (ОВ, L 88/6 от 31 март 2017 г.), както и прекратяване мониторинга на MONEYVAL – „Процедура на засилен мониторинг" по отношение на Република България.

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

◉ Да

○ Не

- Директива (ЕС) 2017/541 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2017 година относно борбата с тероризма и за замяна на Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета, и за изменение на Решение 2005/671/ПВР на Съвета (ОВ, L 88/6 от 31 март 2017 г.).

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

○ Да

◉ Не

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

Наказателен кодекс - https://lex.bg/laws/ldoc/1589654529;

Наказателно-процесуален кодекс - https://lex.bg/index.php/laws/ldoc/2135512224;

Закон за административните нарушения и наказания - https://lex.bg/bg/laws/ldoc/2126821377;

Закон за отнемане на незаконно придобитото имущество - https://lex.bg/bg/laws/ldoc/213718022;

1. **Официален уебсайт на Европейския съюз:**

   http://data.europa.eu/eli/dir/2017/541/oj

2. Решение № 57 на Министерския съвет от 25.01.2023 г. за приемане на План за действие за 2023 г. с мерките, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз:

https://pris.government.bg/prin/document_view.aspx?DocumentID=M8lnccUIj2iKjG8BgRAJyQ==

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност: д-р Любомир Талев, директор на дирекция „Съвет по законодателство“

30.1.2024 г.

X

д-р Любомир Талев
директор на дирекция СЗ
Signed by: Aleksandar Hristov Stefanov